

Rikosilmoituksesta annettavan kirjallisen vahvistuksen toimittaminen asianomistajalle

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 30.8.2022 toimittamassaan kantelussa arvostellut muun ohella Itä-Suomen poliisilaitoksen menettelyä asian 5740/S/8663/22 tutkintailmoituksen toimittamisessa.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut 16.10.2023 lausuntonsa, jonka mukana on toimitettu Itä-Suomen poliisilaitoksen selvitys liitteineen.

Lausunnot ja selvitykset lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Arviointi

Esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin (10/2016) mukaan asianomistajalle on annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka sisältää ilmoituksen tekemistä ja ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat perustiedot.

Hallituksen esityksessä todetaan mainitun lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa, että asianomistajalle olisi annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka

sisältää perustiedot ilmoituksen tekemisestä sekä rikoksesta tai tapahtumasta, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi. Perustiedoilla ilmoituksen tekemisestä tarkoitetaan rikosilmoituksen tekoaikaa ja -paikkaa sekä rikosilmoituksen tekijänä olevaa asianomistajaa koskevia tietoja. Kirjallisen vahvistuksen olisi sisällettävä perustietoina ilmoitetusta rikoksesta ainakin tiedot rikoksen tyyppistä, ajasta ja paikasta sekä rikoksella aiheutetusta vahingosta tai vahinkoa koskevasta alustavasta arviosta. Kirjallisessa vahvistuksessa olisi oltava myös esitutkintaviranomaisen yhteystiedot ([HE 66/2015 vp, s. 38](#)).

Kantelija on 24.7.2022 lähettänyt Itä-Suomen poliisilaitoksen kirjaamoon sähköpostiviestin, joka on tulkittu rikosilmoitukseksi. Ilmoitus on siirretty Mikkelin poliisiaseman esikäsittely-yksikköön, jossa siitä on 25.7.2023 kirjattu tutkintailmoitus 5740/S/8663/22 esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 momentin tarkoittamasta selvityksestä. Kun poliisilaitos on saanut tiedon kantelijan tekemästä kantelusta, on tutkintailmoituksen asiakirjoista todettu, että niissä ei ole ollut merkintää siitä, että kantelijalle olisi lähetetty vahvistus rikosilmoituksesta. Asian tultua ilmi, kantelijalle on 30.8.2022 lähetetty tutkintailmoitus.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Itä-Suomen poliisilaitos on antanut 1.1.2022 voimaantulleeseen ohjeen Kirjallinen vahvistus rikosilmoituksen tekemisestä (POL-2021-168412). Ohjeen mukaan kirjallisen vahvistuksen antamisesta ja lähettämisestä vastaa esikäsittelytoiminto kaikkien niiden tutkintapyyntöjen osalta, jotka kirjataan ja käsitellään esikäsittelyryhmissä, ellei erikseen ole yksittäistapauksessa ole muutoin sovittu. Kirjallinen vahvistus asianomistajalle on annettava toimittamalla asiakkaalle joko ilmoitusjäljennös (asiakastuloste) tai kirjallinen vahvistus rikosilmoituksen tekemisestä (Kameleon -lomake). Kirjallista vahvistusta (ilmoitusjäljennös tai Kameleon-lomake) ei tarvitse antaa, jos asianomistaja on sähköisessä rikosilmoituksessa tai muutoin sanallisesti ilmaissut, ettei halua vahvistusta. Kirjallinen vahvistus asianomistajalle rikosilmoituksen tekemisestä annetaan henkilökohtaisesti tai se lähetetään postitse, sähköpostilla tai Suomi.fi -järjestelmän kautta. Ilmoituksen kirjaaja merkitsee lähetyksestä tiedon (päivämäärä, antaja ja antamistapa) ilmoituksen tutkintapäiväkirjaan. Myös tilanteessa, jossa asianomistaja ei halua kirjallista vahvistusta, siitä on tehtävä merkintä tutkintapäiväkirjaan.

Itä-Suomen poliisilaitoksen selvityksen mukaan pääosa poliisilaitokselle saapuneista tutkintapyyntöistä kirjataan esikäsittely-yksiköissä ja kirjallisen vahvistuksen antaminen ilmoittajalle hänen tekemästään rikosilmoituksesta on normaali toimintamalli. Poliisilaitoksen selvityksen mukaan kantelijan asiassa on käynyt valitettava inhimillinen virhe, eikä kirjallista vahvistusta ole toimitettu. Vahvistus on kuitenkin toimitettu välittömästi, kun asiaa koskeva kantelukirjoitus on tullut poliisilaitoksen tietoon.

Poliisihallitus on lausunnossaan katsonut samoin kuin Itä-Suomen poliisilaitos, että vahvistus rikosilmoituksesta on jäänyt toimittamatta eikä asiassa ei ole noudatettu poliisilaitoksen virkamiehilleen antamaa ohjetta, Kirjallinen vahvistus rikosilmoituksen tekemisestä (POL-2021-168412).

Katson, kuten Poliisihallitus ja Itä-Suomen poliisilaitos, että kantelija ei ole saanut hänen tekemästään rikosilmoituksesta esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin mukaista kirjallista vahvistusta. Asiassa ei siten ole menetelty esitutkintalain mukaisesti.

Olen selvitys- ja lausuntopyynnössä pyytänyt Poliisihallitusta antamaan lausuntonsa myös siitä, miten poliisin valtakunnallisessa ohjeistuksessa on tällä hetkellä esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisesta kirjallisen vahvistuksen antamisesta ohjeistettu.

Selvityksen perusteella Poliisihallituksella ei ole voimassa olevaa ohjeistusta asianomistajalle hänen tekemästään rikosilmoituksesta annettavasta kirjallisesta vahvistuksesta. Se on tarkoitus kuitenkin sisällyttää tällä hetkellä valmisteltavana olevaan Poliisihallituksen ohjeeseen Rikosten esikäsittelytoiminta poliisissa (POL-2023-37804), jonka on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2024.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Itä-Suomen poliisilaitoksen huomiota esitutkintaviranomaisen lakiin perustuvaan velvollisuuteen antaa asianomistajalle esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu kirjallinen vahvistus hänen tekemästään rikosilmoituksesta.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Liisamari Herala